

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
8 Novembre st. v.
20 Novembre st. n.

Este în fie-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 79.

ANUL XVII.
1881.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

Oscar II, regele Suediei și Norvegiei.

În anii din urmă un fenomen rar s'a ivit pe câmpul poeziei. Chiar și câteva capete încoronate au suprins lumea cu inspirațiunile lor poetice.

Scim cum regina României, afară de alte podobe, are și darul poeziei; regele Portugaliei a dat națiunii sale traducerea lui Shakespeare; iar regele Suediei și Norvegiei, Oscar II, al cărui portret se înfățișează în nrul prezente, este unul din cei mai buni poeți ai națiunii sale.

El s'a nascut la 11 ianuarie 1829, s'a urcat la tron în 18 decembrie 1872, s'a căsătorit la 1857 cu principesa Sofia de Nassau. Fiul lor cel mai mare, moștenitorul de tron Oscar Gustav Adolf la 20 septembrie an. c. ș-a serbat cununia cu principesa Victoria de Baden.

Regele Oscar, educat cu multă ingrigire, încă de timpuriu a probat că are talent pentru poezie. Încă fiind moștenitor de tron a dobândit un premiu la Academie, cu o lucrare nesubsemnată și fără ca cineva să fi știut numele autorului. El a scris multe lucrări poetice, pe cari le-a publicat în câteva tomuri. S'a încercat și pe terenul dramatic, dar cu mai puțin succes. A făcut însă mare efect monografia lui intitulată: „Carol XII”.

De când s'a urcat

pe tron, n'a mai publicat nimica. Cel puțin nu sub numele său. Căci, precum a dis, grigile serioase ale domnitorului numai puțin timp lasă pentru fantasii poetice.

Oscar II, regele Suediei și Norvegiei.

Geniul Națiunii. *

Eră o luptă mare . . .
O luptă ce-o stêrnise cumplită 'nverșunare.
Doi mari dușmani de mörte dădură pept cu pept,
Luptând fără cruțare, lovind în față drept;
Grozava lor nêvală făcea sê se 'nuimescă,
Sê tremure de spaimă ființa pământescă.
Mulți secoli i vêdură luptând și ier luptând,
Ma luptă chiar ș-acuma cu paloș și cu gând.

Acești dușmani puternici sânt Deul Nimicirii
Și Geniul Națiunii : al urei și iubirii.

De mii de ani ei luptă, se bat, se frâng, s'omor,
Dar Geniul Națiunii e tot învingător . . .
Națiunea combătută, sub nalta-i ocrotire,
Din ori și ce lovire, renașce la 'nflorire,
Și nici de-acum în secolii ea nu va mai peri,
Căci Geniul din ceruri în veci o va scuti . . .

Eră o luptă mare . . .
Și Deul Nimicirii, în cruda sa turbare,
Ridea cu bucurie, creșând el că 'n sfârșit,
De mult strivita ginte cu totul s'a stêrpiț;
Dar ce minune mare și fără de păreche,
Căci nu se stinsê totuș sêmênța cea străveche,
Venit-a o lăpôică, cu lapte dulce-al ei
Nutrit-a cu 'ndurare pe cei doi mitutei,
Și dênșii mari crescură și mândru se 'nălțară,
Făcut-au o cetate vestită cât o țeră,
Și Geniul din ceruri i conducea mereu,
Pe unul il urcasê făcându-l semi-deu,
Și disê cu iubire, că ginte cea măreță.
Ce dela deu se trage, nu pierе 'n nêgră cêtă.

Și n'a perit cea ginte, căci brațul ei vênjos
Da pept cu lupte grele, sfărma, dărma tot jos;
Puterea ei ajunsê vestită 'n lumea mare,
Crescând fără 'nctare;
Din mică ce fuse, gigantă se făcea,
Și cuceriă popore cu spada 'n mâna-i grea;
Cum fulgerul, potopul prepede tot în cale,
Trecea 'nainte falnic în mesuri triumfale,
Cât sôrele pe ceruri în țori când resăria,
Zăria pământul dênsei și 'ntr'ênsul apunea.

Trecut-au secolii, secolii . . . Dar ietă ce schimbare!
Vai cum se 'ntunecase renumele cel mare!
Mărire strămoșescă și nimbul cel vestit,
S'au stîns pe rënd încetul, și totul a perit;
Căci ginte domnitoare, căduță 'n desfrênare,
Se tērăia molatic în trândăvie mare,
Pe brațele plăcerii stîngea cu gust stricat
Făclile virtuții ce moșii i-au lăsat;
Bărbații tari ca stânca făcutu-s'au femei,
Ier leii cei puternici ajuns-au niște miei . . .
Și cei ce 'n alte timpuri o lume subjugară,
Plătiau tribut ca sclavii la ginte cea barbară.

Acêsta grea cădere pe câmpul de onor
În Geniul Națiunii stêrnit-a ajutor:
De nou s'aventă 'n luptă, din somn pe toți deșteptă,
Sê-și prindă spada veche, sê lupte luptă drêptă,
Sê spele ier cu sânge rugina din trecut,
Și sê renvie falnic mărire ce-au perdit.
Și ietă că de-odată, prin farmec sêu minune,
Sê deșteptară mândru virtuțile străbune;

* Din „Lira Mea“ care s'a pus deja sub tipar. Poesia
acêsta este lucrată de nou după una publicată în 1868. Red.

Nepoții deveniră vitêzi cum moșii-au fost,
Și lasă 'n tötă ginte n'aveau un adăpost.
Plecară toți la luptă cu brațe mari și crunte,
Făcură ca minune : pe riul mare-o punte;
Ruina punții grele vorbeșce până ați
De moșii cei vitêzi.
Trecură riul mare, descinseră la luptă,
Duel până la mörte cădând cu spada ruptă,
Cum luptă pe deșerturi un tigrul cu vr'un leu,
Cum luptă ginte mare lovită 'n simțul seu;
Clocnirea cea cumplită se 'ntinsê peste țeră,
Cât văile și munții de vaete sunară.
De patru ori pământul se 'nfrumșețu cu flori.
Pe când eroii lumii ajunsê 'nvingători,
Și din lovirea cruntă rēmasê ca sê 'mpartă :
Ruine și mormênturi ș-o țeră mai deșertă,
Și dênșii, vulturi falnici, făcură cuib în ea,
Sê fie sentinelă menită d'a veghiă.

În patria cea nouă, prin secolii de furtune,
Trăia cu spada 'n mână iubita mea națiune :
Și câte ginți barbare viniau cutrierând,
Săpatu-li-a la tôte mormêntul rënd pe rënd.
Dar fumul bătăliei cuprins-a tôte 'n cêtă,
Lungi secolii nu vêdură figura ei măreță;
Din marea 'ntunecime, ca fulgerul prin nori,
Sclipiau cu fală totuș vr'o căli-va meteori,
Și 'ncet cu 'ncetul fumul din orison dispăre,
La resărit apare o stea frumôsă „mare“ :
La patru-deci de 'nvingeri conduce nêmul meu.
Dușmanii se 'nuimise, părea că-i semi-deu.

Dar într'o ții de jale luminile sublime
Se stînseseră și ele, lăsând întunecime,
Atunci urmasê ierăși o nöpță lungă grea,
Cât Deul Nimicirii acuși se veselii;
Dar Geniul Națiunii aprinsê ier lumină,
Ce reversă lucrere mai mare, mai senină;
Un om „vitêz“ eșisê din nêmul desperat,
Națiunea 'n amortire ni s'a electrisat,
Ideia naltă, sfântă, dela Trăian lăsată,
S'aprinsê pretotindenii, născând curagiu îndată,
Ș-acuși acuși aceea se mai realisă,
Când mâna blăstêmată ne stinsê viêtă sa.

Și ierăși fu 'ntuneric, o nöpțe 'ngrozitoare,
Nu prê eră speranță sê mai vedem noi sôre,
Pe cerul nostru tôte stelulele s'au stîns,
Durerea de-agonie părea că ne-a cuprins;
Dușmanii și 'ncepură sê sape grôpa rece,
Și se 'mpărțeau nainte p'averea ce li-ar trece,
Rideau, ringiau cu hohot de blamul îndurat,
Cât șgomotul cel mare — pe noi ne-a deșteptat.
Și primul semn de viêtă fu vecinica „unire“,
Ce două mâni făcură sê-și deie renflorire.

De-atunci și pân'acuma românul deșteptat,
Pe scara naintării mereu s'a tot urcat;
Din ferele sclăviei făcut-a arme grele,
Și scumpă neatêrnare ș-a câștigat cu ele,
Din câmpul bătăliei ș-a smuls corôna sa,
Cât lumea 'n admirare cu drag aplaudă.

Ier Deul Nimicirii l'acêsta naintare,
Dicea cu desperare : „În van ori ce sfortare !
În van combat românul, el nu va mai peri,
Căci Geniul din ceruri în veci il va scuti!“

Ioșif Vulcanu.

Suveniri și notițe de călătorie.

(În Transilvania, România și Dobrogea.)

(Urmare.)

Este adevăr, cumcă greutăți se întimpină aici de cele mai mari. Esplorarea țărilor noastre, ori pe care teren, botanic, geologic, archeologic, nu se poate face decât prin sacrificii enorme, spese multe, ce singuratici nu le pot presta. Resultatul de aci este. Dacă voim să cultivăm științele naturale în vestminte românești și ca știință românească, ar fi cel d'antăiu lucru ce ar trebui să facem, să introducem asocierea peste tot locul, să înființăm reuniuni pentru cultivarea științelor naturali peste tot locul, în tot orașul și în tot opidul. Cu puteri unite, și numai așa, am pute face mult, foarte mult.

Dar me depărtez pré tare dela firul povestirei mele.

Am arătat cumcă „Prodomul“ dlui Brânză este un mare tesaur pentru literatura științelor naturali.

Un alt preț științific ce-l are acest op este: adunarea numirilor botanice din gura poporului, va să dăcă este un tesaur limbistic ce va prinde atât de bine pentru acei filologi români ce vor voi a face un amplu lexicon al limbei noastre. Ar fi bine când dl Brânză ar găsi imitatori în toate provinciile românești, pentru că numai așa putem reduce și în botanica științifică o nomenclatură omogenă, uniformă, ce trebuie să o facem. O specie de plantă are d. e. în România o numire, în Transilvania alta numire, în Bucovina alta și așa mai departe. Când scrie Bucovineanul despre acea plantă, Transilvianul și ceilalți nu-l înțeleg, nu știu. Pentru a stabili această înțelegere, botanicii noștri au să adune mai antăiu toate numirile românești din toate părțile, pe aceste să le supună la examen și în urmă să adopteze numai unul ca termin științific potrivit cu limba noastră din toate vederile.

Dl Brânză a făcut un bun început.

Dar tema acesta este foarte vastă. De și cu mare plăcere aş rămâne aci mai mult, pentru că pe mine me interesează mai mult, însă mi-i frică să nu abuzez de paciința cetitorilor, cari nu convin în acest punct cu mine. De aceea voi a trece mai departe la altele.

Dela dl Brânză am aflat cumcă în ziua următoare, era 16 august, Academia română are ședință publică, la orele 12, la care me invită să particip și eu.

Am primit cu o bucurie ce nu pot să o descriu.

XXI.

Încă înainte de ora hotărâită eram la Academie. Așteptam să ved venind membrii. Firește eu pe membrii din București nu-i cunoșeam, afară de Brânză și Hășdeu. Cu cest din urmă am făcut cunoștința la 1871 în casa redactorului „Familiei“, când a făcut studii prin bibliotecile și arhivele din Peșta.

Timpul inaintasă bine. Întreb de un domn, care este sala în care își ține Academia ședințele sale publice? Necunoscutul me conduce cu multă bunăvoință în sala care era deschisă, însă nu am aflat pe nime, era golă. Ce să fac acolo singur? Am eșit și mai mult timp me preambul prin ambit în sus și jos. Când am reintrat era deschisă ședința. La o mesă lungă erau membri așezați în gîur. De partea opusă ședea presidentul Academiei dl Ion Ghica, destul de cunoscut la toți Români atât ca diplomat cât și ca literat. Opul său mai recent: „Convorbiri economice“ în 2 vol. face onore literaturii noastre. La dreapta dlui Ghica ședea dl Gr. Ștefanescu profesor de universitate pentru catedra de mineralogie, membru la mai multe societăți științifice, destins prin mai multe lucrări științifice și articoli

interesanti publicați în „Revista științifică“. Știința română aștepta mult dela acest învățat profesor și cu deosebire geologia României la care lucrează, după cum sîm informat, de mai mulți ani. Lângă dl Ștefanescu ședea dl dr. Brânză, de care am vorbit.

La stînga dela dl president ședea dl dr. Felix, un distins profesor al facultății de medicină, la care propune Igiena, unul din cei mai importanți rami ai științei medicale. A scris multe opere folositoare, despre igiena publică, despre alimentațiunea țăranilor, despre poliția sanitară ș. a. Meritul său cel mai mare pentru România este fără îndoieală atențiunea ce a atras la toți oamenii de bine precum și însuși guvernului român asupra „mișcării populațiunii României“, pentru care Românimea trebuie să-i fie pururea cu recunoștință. Discursul său de recepțiune rostit în o ședință publică dela 1880, este în adevăr un studiu, cap de opera, pe care ar trebui și oamenii noștri de dincăce să-l învețe, să-l studieze bine. Cu deosebire ar fi bine când medicii noștri ar imită pe Felix, ar face asemenea studii asupra mișcării populațiunii noastre, care precum în România, așa și la noi este foarte amenințată cu deosebire prin oveism. Dar nu mai puțin ar trebui să facă asemenea studii și aceia ce se numesc „lumina poporului“ și „sarea pământului“, preoții. Densii au cea mai frumoasă ocaziune de a îndreptă în multe privințe relele ce răresc poporul nostru. Și acesta o pot face ușor decât ar mai lăsa din sfintele dogme și canone și altele de aceste și ar învăța poporul adevărata moralitate, a se feri de străini etc. Dar să me opresc aci!

Vis-à-vis de dl president ședea regele poezilor români, încoronat la Montpellier. Cred că va fi de prisos a spune cine este, pentru că nu știu ce Român nu cunoșce pe creatorul „Gînteii latine“, părintele conservator al poeziei populare, pe acel cântăreț pururea june ce este fala numelui românesc. Am avut o ferbinte dorință, una din cele mai ferbinți, de a cunoșce în persoană pe V. Alecsandri, și acum eram fericit, căci l'am vădut. Numai a două și am voit a-l vizită, însă spre marea mea măhnire, am aflat cumcă nu era acasă, plecasă.

La dreapta dlui Alecsandri ședea dl V. Maniu, brațul fiu al Bănatului, destul de cunoscut prin multele sale scrieri literare istorice, între cari amintesc: „Unitatea latină și cauza română în procesul naționalităților“, și „Misiunea occidentului latin în orientul român“, acesta din urmă apărută și în limba francesă și italiană.

La capătul mesei de a dreapta ședea escelentul nostru filolog și istoric B. P. Hășdeu, carele funcționa totodată și ca secretar al Academiei. Erudițiunea acestui bărbat, cu deosebire pe teren filologic, este de un mare renume european. Rar scriitor va fi scris atâta, cât Hășdeu, în proporțiune cu etatea lui. Dintre lucrările lui culminază „Istoria critică a Românilor“, care pagubă că nu se mai continuă.

Tot vis-à-vis cu presidentul ședea dl T. L. Maioreșcu, un bărbat de o erudițiune destul de cunoscută în întregă Românimea. Pe Maioreșcu îl putem numi cel d'antăiu filosof-critic la Români, carele prin criticele sale a lămurit bine modul de scriere, a dat la mulți pretinși literatori peste degete, a croit o direcțiune nouă și mai bine dis o școlă nouă ce are de organ „Convorbirile literare“ în cari și-a publicat densul foarte multe lucrări. Numai, pagubă că mulți din discipulii ai acestei școle sînt mai catolici decât papa, merg cu purificarea limbei de latinisme până la estrem. adică până o înglodă în barbarisme, familiarisate bagsemă în jargonul dela Iași.

La capătul mesei, opus dlui Hășdeu, ședea dl Nic. Densușan, de carele am făcut amintire mai sus.

Aceștia erau membrii adunați la acea ședință, pe cari a binevoit a mi-i numi un domn ce ședea lângă mine. Lipsiau mulți din cei ce reșed în București. Mulți erau depărtați, ier Laurian bătrânul era greu bolnav.

Când am intrat în sala de ședință, dl B. P. Hășdeu citia un tractat al său foarte important despre filologia comparată. Mi-a părut rău, că nu l'am putut ascultă dela început.

După acesta a raportat dl Ștefanescu, cumcă s'a aflat în un loc în țeră, am uitat locul, un mineral, Chalkopyrit sau pyrit de cupru, pe carele l'a studiat și a lăsat a se analiză chimicesce și a constatat cumcă este foarte avut în aramă. Urmă o desbatere la care au luat parte, afară de dl Ștefanescu, Ion Ghica, Maiorescu și Alecsandri.

Cu aceste s'a terminat ședința, ier eu am rămas mulțumit cu impresia cea plăcută ce mi-au făcut acesti mari atleți ai culturai și ai sciinței române.

XXII.

Cu vizitele mele am fost mai puțin norocos, pentru că și din cei ce nu erau depărtați încă din București, pe puțini am aflat a casă.

În o zi mi-am propus a vizită redacția „Românului“.

Despre directorul Rosetti sciam cumcă nu se află acasă, dar cu toate aceste voiam a face cunoscință cu membri din redacție. Ca să pot face acesta, nu aveam trebuință de ciceroni, pentru că nu aveam decât să cumpăr un număr din „Românul“ dela colportorii de pe stradă și adresa o aveam.

Așă am și făcut.

Când am intrat în cancelaria de redacție, șeful, dl Costinescu, era ocupat cu niște partide, dară în acest interval mă primi un d. redactor cu multă amabilitate. Îmi povesti, cumcă a fost supriși chiar atunci cu primirea unui exemplar elegant legat din „Resbelul orientale“, ce i-a trimis editorul dl Paul Cieslar dela Graz. După ce mi-a făcut complimente pentru acest op și mi-a spus, cumcă până atunci nu a avut cunoscință de esistența lui, mi-a promis cumcă peste scurt se va publică în „Românul“ o dare de sēmă, său o recenziune și cumcă spre acest sfērșit a și predat unui d. ce colaborează la „Rom.“, cunoscut la publicul român din publicările sale în colonele „Românului“, cât și din alte publicațiuni. Totodată mi-a recomandat să nu întrelas de a face vizită la acel domn.

Vă mărturisesc, cumcă acesta împărtășire m'a înveselit mult, sciți pentru ce?

Nu mă așteptam la laude, nu voiam a căpētă complimente, dară voiam să aud o critică cât de aspră, însă drēptă, o critică care să-mi arate greșelile toate, fără nici o rezervă și fără nici o considerare, și prin urmare să-mi servescă de îndreptar.

Trecusē peste o jumētate de an decând opul era terminat, și a bună sēmă mai multe luni decând cei mai mulți din redactorii foilor noastre, cu deosebire de dincōce îl aveau la mână, ma unii au primit și tablourile toate, și cu toate aceste nu ș-au fost luat nici unul ostenēla de a face o critică meritorie. (Este injust a se așteptă toate numai dela redactori, pe când profesorii și bărbații de specialitate nu prē le dau mână de ajutor. Red.) Unele foi au fost luat notiță, ma au lăudat și ajustarea opului, însă despre valōrea lui întrinsecă mai nimica. Altele au tăcut ca peșcele. În fața acestui indiferentism al jurnalisticēi noastre, va înțelege ori cine dorul meu de a vedē o critică meritorie.

La alte națiuni îndată ce vede lumina un op, fie cât de neînsemnat, foile de a rēndul și în deosebi cele literare, se întrec cu critica. La noi? Dōmne păzește!

Și este un rău acesta, după a mea părere; este rău decât foile noastre, și în specie cele literare, nu se ocupă mai mult cu critica, nu aplică o severitate mai mare în toți ramii literaturēi noastre, căci numai așă, numai cu ajutorul criticei putem veni la o literatură demnă, la o literatură bună și folositoare. Repețesc și aci, cumcă înțeleg o critică cât de aspră, necruțatōre, însă drēptă și obiectivă.

— Mulțumesc de bunăvoință, însă să fiu pardonat decât nu-i pot face vizită, din simplul motiv ca să nu eugete cumcă merg să-i cer favorul său ca să-i pre-ocup părerile. Dacă stă lucrul astfel, apoi aștept până după publicarea criticei, când i voi fi mulțumitor ori cum va fi aceea.

— Va fi departe dela ori cine gândul, cumcă dta voiești favor; din contra i va părē bine, căci poți să-i dai unele desluciri, de cari pōte să aibă trebuință mare.

În decursul conversației dl Costinescu s'a fost dus de acasă.

În urmă m'am rezolvit a vizită și pe respectivul domn. Era chiar la dejun. Nici un cuvēt nu mi-a amintit de „Resbelul“ meu, dar eu încă nu am dis nici un cuvēt. Ne-am mai întâlnit după mai multe zile, în mai multe rēnduri, la băile din Constanța, însă nici unul nu am atins nici cu un cuvēt acesta temă. Eu nu voiam a face acesta cu nici un preț, ca să nu eugete cumcă voiesc a-l rugă de o critică favorităre.

A trecut o zi după alta, eu cetiam „Românul“ regulat, însă nici o critică nu apare. A trecut săptămână după săptămână și în urmă lună după lună, însă critica promisă nu mai apare. După ce m'am rentors, era aproape sfērșitul anului, adresez o întrebare în acesta afacere. Primesc respuns, prin care se escusă și se exprimă regretul față de acesta întâmplare și tot odată mi se face promisiunea de a se repară lucrul la anul nou, când se va publică o dare de sēmă de pe întreg anul. A sosit și anul 1881 și acuși va sosi și anul nou 1882, însă critica promisă nu s'a întâlnit și nici se va întâlni cu acesti ani noi.

Am făcut amintire de acest cas, pentru că după a mea părere, este destul de interesant și bun spre a dovedi cumcă chiar și cea mai însemnată foie, chiar și „Românul“ pōte să comită în afaceri de literatură greșeli mari, greșeli de acele de cari nu ar prē fi iertat. Însă se adevēreșce și aici dicala ceea: „Errare humanum est“.

Să mergem mai departe!

Cetitorul va fi așteptând cu multă dreptate să părăsesc Bucureștii și să povestesc și despre alte părți ale României și cu deosebire despre Dobrogea, apoi despre lucruri ce am dat promisiune deja, lucruri ce ating țera și poporul întreg. Voi face și aceste, pe cât voi pōte și-mi va permite dl Vulcan, carele mă urgēză să terminē cu sfērșitul anului.

Însă înainte de a părăsi Bucureștii, mai dați-mi voiă numai la puține!

XXIII.

Totul ce a putut să mă intereseze pe mine mai mult în București au fost institutele de învățământ. Doriam a cunoșce cum sânt arangiate cum sânt provēdute cu utensilie și recuisite de instrucțiune. Doriam a me informă despre planurile de învățământ și peste tot despre starea lor. Un interes deosebit aveam să cunosc stabilimentele universității, apoi ale liceelor și ale gimnasiilor. Voiam să sciū întregă organizația acestora.

Însă am spus mai sus cumcă și aci am pățit-o.

Cu sfērșitul lui juniu vechiu s'au închis toate școlēle și s'au început vacanțele. La institutele amintite nu aflai decât pōte pe servitori. Așă dară pofta de a cer-

ceță stabilimentele dela licee și gimnasil am trebuit să o pun asta-dată în cuiu. Dic pentru asta-dată, pentru că tot atunci m'am hotărât cumcă de voiu trăi și va fi lumea pe pace, me voiu folosi de altă ocasiune mai favoritoare, pân' a nu se fini cursul școlastic, pentru a-mi realiza dorința.

Din bunavoința dlui dr. Brânză am vizitat grădina botanică întemeiată nu de mult pe Bulevard vis-à-vis de „Academie”. Am vizitat-o de amănuntul. Am aflat multe specii interesante, dar și multe etichete goale, fără plante. Nici se pôte alcum. Pentru umplerea unei grădine botanice cu represintanți de tot felul de familii, se cere un șir lung de ani. Grădina este bine și ea gust împărțită, are un grădinar frances carele se vede că-și pricepe profesiunea; numai un defect are, este pré mică. Dacă ar fi de 5—6 ori mai mare, abia ar fi de ajuns pentru a corespunde pentru o universitate. Se pôte cumcă ar fi făcut-o mai mare, însă nu este loc. Așa este, apoi a despropria un complex așa mare ar costă enorm de mult.

Însă eu cred, cumcă cu toate aceste s'ar pôte întemeia o grădină botanică, cât se pôte de mare și nu cu spese mari. Fieșce nu inmediate lângă universitate, pentru că nu este necesarie acésta. Prelegerile despre sistematica seî determinarea plantelor se pot ține ușor și în vre-o localitate ce s'ar face anume spre acest scop în gradină, ier acésta s'ar întemeia afară de oraș. Fieșce că ar fi cam peste mână, atât pentru profesori, cât și pentru studenți, de ore-ce Bucureșciul este foarte estins, însă acésta nu ține numai cursul de veră. Cu toate aceste grădina botanică, așa cum este suplineșce un mare gol, dă mână de ajutor foarte însemnat în instrucțiunea din botanică. Prin țerile nemțesci aî început a se înființa astfel de grădini și la licee și cu foarte multă dreptate.

Dică cine ce va vré, instrucțiua din botanică nu se pôte propune cu folos decât dacă în paralel se fac și esperimentele necesarie; așa când se vorbeșce seî se diagnoséză o plantă, se se și arate în natură neuscată, se i se desfacă și arate toate organele, aceste se se descrie etc.

Acésta lipsă aî simțit-o nemții, de aceea aî început a provedé și instituttele lor mijlocii cu grădini botanice. Profesorii aî la mână represintanți din toate grupetele de plante și se pot folosi de intuițiune în tot césul, pe când profesorii cari nu aî aceste, trebuie se-și le adune de pe câmp unde adese ori nu le află și cari în multe orașe sunt în depărtare. Folosul nu se pôte descrie, atât este de mare. Bine ar face guvernul românesc, când ar imita pe nemți în acésta privință.

Din bunăteata dlui prof. Ștefanescu am putut visita și cabinetul zoologic și mineralogico-geologic.

Ambele le-am aflat bine ordinate și avute în represintanți. Cu deosebire mi-a plăcut colecțiunea făcută — mi se pare de dl Ștefanescu — din animale fosile adunate din România. Din zoologie nu am vădut colecțiune de insecte, ier din botanică am căpétat informație cumcă ierbariul lipseșce de tot. Tot începutul este greu, așa și cu colecțiunile de acésta natură. Afară de aceea se vor află mecenai cari se inavățescă aceste colecțiuni. Despărțământul fisic nu l'am putut vizita.

Aș fi comis un mare păcat, decât părăsiam Bucureșcii și nu vizitam renumita școlă centrală de agricultură și silvicultură dela Ferestréu. Mi-ar fi părut rău în totă viața. Ocașiunea o aflai.

Vizitându-me un fost discipul al meu și fost elev dela acésta școlă, me invită singur și mi-se oferî totodată de ciceron până la Ferestréu.

Voind a merge la Ferestréu, așa se numeșce și satul unde se află acest institut, trebuie mai întâiu să

ieși la șosea. Așa se numeșce locul cel mai plăcut și mai cercetat de cătră publicul Bucureșcian. Dela bariera ce duce spre Băneșa duce o șosea (drum) foarte larg și oblu de ambele părți, cu aleuri pompoșe, cu bancă de pausat. Cei ce se preumblă pe jos, o fac acésta pe aleurile laterale, precum și prin un frumos parc ce se află îndată la dreapta, ier cei cu trăsurile, pe drum carele la un loc este lărgit în forma unui cerc pentru a pôte întorce trăsurile. Pentru comfört este bine îngrigit, mai ales în timp de veră, când în serile frumoșe este indesuit publicul. Mergând spre Băneșa, se ved frumoșe grădini și în aceste frumoșe vile. La una am vădut scris cu litere mari: „Institutul V. A. Urechia”, actualul ministru de cult și instrucțiune, desul de bine cunoscut la toți Românii... Mai mergem ca un sfert de ceas și ciceronul meu îmi arătă institutul dela Ferestréu. Ne-am abătut la stânza pe un drum ce se termină în șosea și asemenea înfrumșețat cu arbori pe laturi.

În adevăr un pompos edificiu, este bine arangiat în totă privința.

Acest institut a fost mai înainte la Panteleimon și astăzi se află sub direcțiunea dlui P. S. Aurelian, un bărbat erudit, laborios și încărcat cu merite pentru țera sa. Titlul cel mai mare al dlui Aurelian este, afară de îndoielă, impulsul puternic ce a dat agronomiei din România, ameliorările ce le-a propus și introdus în cultura agricolă. Aurelian a vădut cu ochii ageri și de specialist, cumcă basa prosperitații țerei și a viitorului este prosperarea agriculturii, și prosperarea țerenilor cari sunt adevărații represintanți ai agriculturii. Alt merit mare, pentru care Românimea întregă are se-i fie asemenea recunoscatore, este institutul din Cestiune, în care s'ati crescut și se cresc atâți copii bravi și folositori țerei, cari împinși de sărăcie nu scieau de ce se se apuce.

În absența dlui Aurelian, me primi cu multă bunăvoință dl subdirector Vasile Moga, carele împreună cu dl prof. de științele naturale, aî binevoit a me conduce și a-mi arătă toate salele, toate atelieretele, toate colecțiunile pentru propuneri, și în urmă aparatele meteorologice și grădina botanică.

Toate le-am aflat în bun rând. Dl Danilescu chiar atunci ordină o frumoșcă colecțiune din zoologie și mineralogie. Chiar atunci sosisă dela Paris ori dela Viena mai multe aperate fisicale. Mi-aî plăcut mult salele cele spațioșe, uscate și bine luminate. Dintre elevi, cari toți sunt internați și uniformați, mulți erau duși pe vacanță.

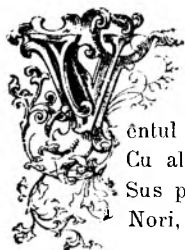
Pe lângă meritul acestui institut, căci dă la fiecare an câte un frumos număr de bărbați folositori patriei, ingineri agricoli și de silve, agronomi toți bine instruiți, aci se cultivéză și știința meteorologică atât de trebuincioșă pentru știința ca atare, cât apoi pentru ori ce studii despre țera, despre fauna și flora ei, despre agri- și silvicultură, viticultură, zoocultură ș. a. m. a. După cât sîm eu informat, numai în două locuri se mai fac atari studii, în Brăila de cătră dl St. Hepites și în Iași de cătră dl profesor Petru Poni. Aceste sunt pré puține studii față de o țera ce are o estensiune dela circa 43°—48° lățime nordica și circa dela 20°—25°5' lungime ostică. Guvernul României ar trebui ca în fie-care loc unde se află un liceu seî gimnasiu să institue asemenea observatore și să îndatorescă pe profesorii de specialitate științelor naturale să facă acele observări publicându-le din săptămână în săptămână, așa precum se face la Ferestréu.

Grădina botanică eră numai prospetă. Cu timpul sîm convins se va face și aceea care este de multă trebuință, este nedispensaveră pentru un institut de agricultură.

Acest institut m'a încântat. L'am binecuvântat întru prosperarea României. Am beut un păhar de apă din vestita fântână dela Ferestrău, apoi am plecat, ducând cu mine impresiuni bune.

Dr. A. P. Alexi.

(Va urmá.)

I e r n a.

entul suflă, frunza pică
Cu al morții greu suspin;
Sus pe ceriuri se redică
Nori, ce fulgi cu fulgi imbin.

Cel bogat în desmerdare,
La cuptorul încălđit,
Povestește ce plăcere
E, când ierna a sosit.

Ier sêracu-'mpins de lipse,
Înfomat și fríguros
Đice: „Dómné! șterge ierna,
Din al timpurilor rost!”

Emilia Lungu.

Apa dela Botez

pentru ce nu se strică și e lecuitoare și tămăduitoare.

(Înceiere.)

După premiterea acestor argumente, spre a arăta cu ce putere suprasimțială metafisico-magică operează sufletul omenesc în lumea organică, trecem acum a lucră a) despre doctorul magnetisător, b) despre modul cum se magnetisază apa printr'ensul. c) despre nestricarea apei magnetisate și despre puterea ei lecuitoare și tămăduitoare.

Doctorul magnetisător trebuie să aibă o nobilitate de suflet, o imaginațiune (fantasie) arđtore, și de putere tare mișcătoare, și un obiect (subiect, om) nerespingător (mediu, subiectum non repugnans lat.), cu un cuvânt doctorul magnetisător trebuie să fie în prima linie om moral și religios și cu o putere tare spirituală (robur spirituale lat.) proveđut. Ómenii de toate dăilele, cu simțiri reduse, morțe, sêu despre cari se đice, că: Totus homo factus est caro, aceia nu pot fi magnetisători.

Apa se magnetisază prin doctori magnetizători (dar și prin alți ómeni, cari aũ darul) astfel: Iai un păhar sêu o flașcă de (cu) apă, o puni pe palma stingă, îți întărești cugetul și inima în Đđeu, apoi abstragându-te dela lumea din afară, concentrezi toată puterea ta spirituală (sufletescă) asupra flașchei și asupra apei, faci cu mâna dréptă trăsuri pe flașcă ori păhar, suflă duhórea ta în apă mai de multe ori, apoi spargezi cu vêrfurile degetelor de asupra apei, în urmă învêrtești giur împregiur cu degetele apa (unde poți intră cu degetele ori cu mâna) și astfel purcedând cam un pătrar de óră, apa respectivă a și devenit prin magnetismul vital al omului magnetisată. Decidătoare însă este întru magnetizare tendința și proiectarea voiei omului asupra apei. De aci se vede apoi, cumcă timpul cât de îndelungat are a se magnetisă apa, este relativ. Astfel se pot magnetisă și vase mari pline de apă, ba chiar și isvóre întregi, spre a face și scalde din ele. Kieser adeverește și aceea, cumcă de dușă voia magnetisătorului se strămulă și gustul apei, și primește ori și care alt gust.

Dar nu numai apa, ci și tăblițe și vergele de fer, de uégă (sticlă) etc. se pot prin magnetismul vital al omului magnetisă întru atăta, încat nici prin foc, nici prin materii caustice, rođetóre, nu se póte acel magnetism impregnat odată a se scóte, ori distruá din acele tăblițe ori vergele. Profesorul Reuss în Moscovia și Löwenthal încá în anul 1871 a făcut esperință în acesta privință cu un băiat epileptic, care, dintre mai multe vergele de fer și uégă magnetisate și nemagnetisate, mestecate unele într'altele, deloc ce a atins pe cele magnetisate, a adormit, ieră cele nemagnetisate nu aũ avut acest efect. O vergea de fer magnetisată, și prin foc arsă până ce a roșit, apoi un pisedetor de marmora și o pivă magnetisată nu și-a perdut puterea magnetică nici în cele mai distruátóre alcalie, și aciduri salpetrice, dar nici în amoniu. Apa magnetisată, nu și-a perdut puterea nici prin ferberea cu clocot. Ariia (hârtiá) magnetisată și arsă, încá și în cenușa sa nu a perdut puterea magnetismului vital din sine. Se vede, precum mai sus điserám, cumcă magnetismul vital pórtă în sine o vieță, un fluid organic, care este mai puternic și mai eficace decát magnetismul mineral, și magnetismul pământului. Străplantarea (transplantatio lat.) magnetismului, ori spiritului vital al omului, asupra apei, asupra tăblițelor și vergelelor de fer, de uégă (sticlă) etc. precum și asupra amuletelor, talismanelor, dar mai vêrtos asupra icónelor sánțe, se numește vitalizare, vivificare și spiritualizare a acelor obiecte. Din esperință apoi se scie, cumcă acele obiecte aũ și produs cel mai mare efect lecuiitor și vindecător asupra ómenilor de credință și moralitate, cari le pórtă la sine, sêu se apropie de ele întru rugăciuni.

Dar cumcă apa magnetisată prin magnetismul vital (animal) al omului, are o putere și ênsușire străordinare, se adeverește mai pe sus de toată îndoiéla și de acolo: cumcă florile udade cu apă magnetisată, produc trupini mai gróse și frupte mai multe și mari decát cele udade cu apă de rënd, nemagnetisată.

Apa magnetisată nu se strică și e lecuitoare și tămăduitoare. Despre aceste ênsușiri ale apei magnetisate s'aũ convins doctorii magnetisatori aprópe de 100 de ani. Dar s'aũ convins nu numai despre aceea, cumcă atare apă nu se strică și este lecuitoare și tămăduitoare, ci și despre aceea, cumcă cei somnambuli și betegi, precum în stare somnambulică (adormită), așa și în stare deștépiă, fac o aprigă distingere (descliniure) între apa magnetisată și nemagnetisată, ce se dá lor de bêut, și cumcă cer neconținut apă magnetisată să bea, care le face așa de bine, încat se vindecă.

Mi s'a obiectat și aceea, cum vine de apa sântită în biserica romano-catolică se strică? Se crede a se fi observat, cumcă se strică apa sântită, stătătoare într'un fel de căldărúță aprópe de intrare, în bisericile romano-catolice, spre a se stropi credințioșii cari intră în biserică. Decă este adevêrat, că se strică acea apă sântită, atunci numai două împregiurări pot fi cauza: a) cumcă apa nu este sântită cum trebuie și b) cumcă prin băgarea degetelor în apă, a acelor cari se stropesc cu ea, se necurătesce apa. Dar și ambe împregiurări sânt cu putință. Eũ conced, cumcă toată apa, care nu e sântită sêu magnetisată cum se cuvine, trebuie să se strice cu decurgerea timpului. Apa dela botez sântită în biserică greco-orientală însă are un ce avantajós, căci acea apă se sântesce de regulă prin mai mulți preoti și prin concursul poporului credinčios, care cu puterea sufletului sêu credinčios (vis animi confidentis, lat.) proiectând voia sa consciu și neconsci, încá conlucră întru sântirea apei. Acest concurs lipsește însă la sântirea apei în biserica romano-catolică, la care decă preotul nu este destul de efeptuitor, firește că apa respectivă trebuie să se strice.

Dar de după premiterea argumentelor produse până aci, se naște întrebarea, 0re sântesece-se apa dela botez, și magnetisază-se apa de magnetisători numai prin spiritul, magnetismul vital al omului, sētu și prin conlucrarea (cooperarea) Duhului Sânt? Noi răspundem, cumcă pe fundamentul legăturii universale organice a universului, precum apa dela botez, așa și apa magnetisătorilor, se sântesece și se magnetisază tot prin conlucrarea Duhului Sânt. De adevărul acesta adevereșce și marturiseșce nu numai Sânta Maică Biserică prin instituțiunile sale de rugăcuni istorice întemeiate și cunoscute de adevărate (prin cari se sântesece și apa), ci chiar și Kant marele filosof, care precum mai sus vędurăm, ne spune: cumcă sufletul omului stă și în această viață într'o strinsă legătură nedeslegăveră cu toate ființele nemateriale a lumii de spirite (mit allen immateriellen Naturen der Geisterwelt, germ.) Molitor: Philosophie der Geschichte, Münster 1839 tom. III pag. 293 vorbind despre legătura, necsul metafisic, între om ca microcosmos, și între univers ca macrocosmos, minune de frumos 0ice: „Spiritele (duhurile) se asociază ușor și bucuros cu omul, care în sfera (finutul) lor se imaginează. Dar și doctorii magnetisători tot acesta întăresc, când magnetisază pe principiul admirabil: veuillez et croyez, adecă: voiesce și crede, căci fără credința în D0eu nu se p0te efeptuî nimic străordinar în lume. Astfel 0ice și Rolfink, precum mai sus arėtaram, cumcă magnetisarea apoi trebuie sė se facă: prin rugăcuni umilite. Passavant: „Lebensmagnetismus“ edit. 1 Frankfurt a. M. 1821 pag. 95 spune, cumcă toate pop0arele cred: că Duhul domnului continuu (nepreterupt) este peste ape, deci și de aci se adevereșce cooperarea Duhului Sânt întru sântirea și magnetisarea apei.

De efeptul miraculos al apei sântite ne mărturiseșce într'altele și următ0rea întemplantare. În anul 885 s'a ales în Romă pontifice un preot evlavios, cu numele Ștefan și fiind că pe atunci eră țera inundată de o mulțime îngrozitoare de locuste, cari mistuiau tot ce le stă în cale, cucernicul pontifice își luă refugiu la rugăcune și împărți în popor apă sântită, și lucru de minune! unde stropiă numai, și ajungea câte un picur din acea apă sântită, nu se mai arėtă nici o locustă. Se vede că și Pontificii (papii) dela Roma chiar în persoană au întrebuintat apa sântită până și întru alungarea locustelor. Dar nu numai pontificii dela Roma, ci precum ne mărturiseșce istoria, mulți episcopi din Franca și Spania cu rugăcuni și esorcisme au curățit câmpurile 0menilor și de alte gadini (gavėt, Ungeziefer germ.) Astăzi decă fac preoții noștri, în nevoia 0menilor, atari rugăcuni, apoi sė veđi pe cei semi-invėtați și întortocați (halbgelehrt, halverkehrt, germ.) cum rid de atari lucruri, și desmėtă încă și poporul dela credință.

Deci iecă dovedit și din punct de vedere al sciintelor naturali, acel mare fenomen în biserică, cumcă: Apa dela botez sântită nu se strică și e lecuit0re și tămăduit0re. Sântirea apei însė se întemplantă, precum vędurăm, pe fundamentul legăturii universale organice a universului prin conlucrarea Duhului Sânt.

Cine nu crede a esistă o legătura metafisică între cer și pământ, între om și D0eu, acela trebuie sė de-nege și nimicescă toate religiunile, mai vėrtos cele revelate (geoffenbarte Religionen, germ.) căci decă nu esistă acea legătură, atunci nici descinderea (pogorirea) duhului Sânt din cer asupra pământului și asupra omului nu s'ar putė efeptuî. Dar noi credem a fi dovedit chiar prin apa dela botez sântită, care nu se strică și este lecuit0re și tămăduit0re, cumcă esistă acea legătură între cer și pământ, între om și D0eu, și cumcă pe acest fundament de după analogia sufletului nostru, trebuie sė coopereze și Duhul Sânt. Deci ce trebuie sė tot cerem

a vedė minuni spre a crede? Căci cea mai mare minune o vedem în tot anul la Botezul Domnului: întru sântirea apei, care nu se strică și e lecuit0re și tămăduit0re. Profesorul dr. Moritz Benedikt din Viena, în tractatul sėu despre „Katalepsie și Mesmerism“ publicat în „Wiener Klinik“ 1880 VI-ter Jahrgang 3 Heft, pag. 77 apriat spune: Cumcă atari lucruri nu se invėță la universitate (cu atăta mai puțin în gimnasiu) și cumcă doctorii de medicină nu sânt competenți spiritualmente a judecă de atari lucruri. Apoi la întrebarea: cumcă va fi d0ră întręga facultate competentă? rėspunde dl Benedikt, cumcă facultatea este cu atăta mai puțin competentă. Tot în „Wiener Klinik“ același an și curs pag. 102, Dl profesorul Eulenburg din Greifswald vorbind de Galvano-Hypnotism cu provocare pe marele și renumitul Claude Bernard 0ice: Cumcă doctorii de medicina trebuie cu fiziologia nervelor se începă dela început. Este causă de studiu privat. Că adaus la această judecată a dlui Benedikt, e f0rte potrivită părerea lui Nork: „Biblische Mythologie des alten und neuen Testament's“, Stuttgart 1842 pag. XLII care sună: „Inteleptii lumii nu arare ori sânt în privința vieții din lăuntru cei mai proști (stupiđi), și din lăuntru cei mai întunecați“.

La capėt avem încă de a observă: cumcă atunci când toate pop0arele din India începėnd, în toate timpurile au cređut și încă cred în puterea lecuit0re și tămăduit0re a apei sântite, 0ic atunci nu ar fi d0ră un ce nesocotit a 0ice, cumcă totă această străveche tradițiune este mincinosă, și cumcă toți filosofii și 0menii mari cari au scris despre atare apă sântită au grăit neadevăr? Nu trebuie însė sė căutăm principiul acestei mari operațiuni afară de noi, pentru că locueșce în noi un spirit (schinteia dumneđeescă) care p0te implini f0rte bine toate aceste.

Adioul copilei.

Au te duci acum departe,
Te smulgi dela sinul meu;
Nu uită, că 'n ori ce parte
Te-oiu urmă cu dor mereu!

Când vėd țera noastră dulce,
Că-i strivită până 'n sin,
Nu pot 0ice nu te duce,
Ca copilă de român.

Când vėd jalnic cum se 'ntinde,
Peste țera jugul greu.
Nu mai pot atunci pretinde
Sė remăni la sinul meu.

Pentru patria iubită
Sė jertfim chiar și amor;
Sė luptăm toți fără frică
Pentru un mândru viitor!

Pentru drept și libertate,
Ori și când ne vom luptă;
Plēcă dar, te du departe
Și eu scumpe-ți voi urmă!

Decât astfel în sclăvie
Totdeuna noi sė fim;
Sė luptăm cu vitejie.
Până 'nvingem ori murim!

Elisa Cernetiu.

S A L O N

Călinclarul sepl măncl.

Ţlula sepl.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și serbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Dumlneca	8	10	(†) Arch. Mich. Gavr.	7 35	4 25
Luni	9	21	Muc. Onisifor.	7 36	4 24
Martl	10	22	Apost. Erast.	7 37	4 23
Mercuri	11	23	Muc. Victor, Mina.	7 38	4 22
Joi	12	24	S. Ioan mllost.	7 39	4 21
Vineri	13	25	† S. Ioan Gură de aur.	7 40	4 20
Sămbeta	14	26	† S. Apost. Filip.	7 41	4 19

B i b l i o g r a f i e .

„Nu-i nimic“.

Novelă din 1848, de I. S. Paul. Viena 1881, tipografia W. Zocker. Editura autorului în Blaș. Prețul 50 cr.

Literatura noastră beletristică e foarte săracă. Din colo de Carpați se produce puțin, dincăci mai nimica. Causa e, că nici acolo, nici aici nu se spriginește. Astfel talentele cari se ivesc, amuțesc în curând. Indiferentismul publicului stinge tôte.

Este în adevăr un ce îngrozitor a cugetă la indo-lința publicului românesc. Nu spriginește acesta nimica, și totuși pretinde să aibă mult. Literatura și artea română sunt ficele lui vitrege, pe cari le desconsideră, pentru cari nu cheltuiește nimica, și totuși se miră, că ele nu înfloreasc.

Inteligența noastră s'a sporit, familiile române culte se înmultesc, salonele lor pretind a fi române, căci în ele auđim și graiu românesc, sevă că doră în timpul din urmă ne înfăcișeză și costumuri naționale. Dar ce folos pentru națiune, decă tătă acăsta schimbare e numai esterióră, ier în interior nu se pôte constată nici un progres considerabil?!

Pentru cine să cante ađi poetul național? pentru cine să scrie romanțlerul român? Pentru acăsta inteligență, care mai tătă caută numai interesul sevă particular? Pentru acăste familii culte, cari nu pré simt românește? Sevă pentru acele salone, unde moda jocă rolul de frunte, căroră moda le impune graiul român și costumul național, pe cari le vor abandonă îndată-ce moda va comandă?

Însedar s'ar scrie pentru acăste personaje ori și ce, căci ele nu simt necesitatea lecturcl românești, de dorul lor poeții și scriitorii români pot se-și pună poftă în cuiu. Da, ni s'a înmulțit inteligența, amă făcut mare progres în cultură; însă, durere! acăsta cultură nu e românească. De aici vine tot reul, de aici tătă nepăsarea pentru mijlocele de cultură națională.

Ar fi odată timpul, ca publicul românesc, decă pretinde a fi cult, decă voiește ca națiunea să aibă viitor, să mediteze asupra acăstei cestiuni, să vină la convingerea, că fără înaintarea și întemeierea culturcl naționale nu-și implinesce chemarea.

Părghia de frunte a culturcl naționale este literatura. Ea este sorele care respăndește lumina sa în tôte părțile. Beletristica, un ram al acăstei părghii, este acăea care pôte să producă fructele cele mai binefăcătore. Acăsta la alte națiuni are drept protectore salonele. Dar unde găsești prin ale nostre produsele poeților și scriitorilor români? Abiă ici colo!

În asemenea condițiuni trebuie să ne buclrăm decă din când în când totuși vedem că a apărut căte ceva

nou în beletristica noastră. Cu buclrie luarăm dar în mână o broșură apărută în véra trecută, broșură al cărei titlu și autor e însemnat în fruntea acăstor șire.

Bucuria noastră e cu atât mai mare, căci autorul ne aduce un nume nou în literatură, care pânăcumă — încât scim — l'amă vedut semnat numai sub niște poesii și articoli ce se publicară în „Familia“.

Si trebuie să constatăm din capul locului, că buclria nu ni s'a făcut desamăgire, nici după ce am cetit novela de care vorbim.

Sujetul novelei, precum ni indică și titlul, e scos din évenimentele din 1848, petrecute în Transilvania. Tinerul român Maioreanu eră aplicat ca instructor la familia-unui conte veduv, care avea o ficeă, Vilma și un nepot Bela. Maioreanu cetia cu ea pe Raține, pentru care juna copilă avea multă simpatie, dar totuși mai multă pentru junele conversator; însă Bela remase butuc.

Într'acăste erupse revoluțiunea. Furia resbelului civil produse grozăvii. Tatăl lui Maioreanu, un preot român, și mama lui, cădură în mănile unguilor de sub comanda contelui. Amândoi furé omorâți în mod grozav. Pe preotul l'au îngropat, la altar în đlula de Crăciun, pe muma lui Maioreanu au spăndurat-o de ușiorii ușii, ier pe tinerul l'au aruncat ferecat în temnița curții, de unde însă l'a scăpat — dragostea Vilmei.

Maioreanu joră resbunare și în fruntea unei cete de voinici se rentorce, prepădește satul unguresc al contelui, prinde pe acăsta dimpreună cu lăudărosul Bela, care voiă să ieie de soție pe Vilma, de și ea nu-l iubesc, și i aruncă în temnița.

Maioreanu caută și pe Vilma, despre care sciea că-l iubesc, dar nu o găsește nicăiri, numai đlariul ei uitat pe mesă și tradéză amorul. Pe când el cetește đlariul, ea apare prin o ușe secretă, îmbracată în negru. Urméză o scenă mișcătore. El i ofere libertate, ea i respunde că mai bine mórta decă fără el. Dar, el respunde, că nu pôte se-l urmeze, căci ș-a închinat vieța națiunii, dar inima și sufletul întreg sunt ale ei. „Cine scie, căte đile mai am... ești jună și frumoșă, Vilma!... încunglură-mi sórtea și uită!“

Dar ea îl iubesc mai mult, decă să pôtă renunclă. Cade pe peptul lui și plănge.

În momentul acăla apare contele și Bela, conđuși de un prieten al lui Maioreanu, spre a le redă libertatea, punându-le la dispozițiune cai și trăsură.

„Hah!...“ murmură contele, ier Bela se face că nu vede nimic. Maioreanu se smulge din brațele Vilmei, care remâne împetrită. Aflând de eliberarea lor, contele dice:

— De Maiorene, iertă-me! Îți resbuni în modul cel mai cumplit; pentru crima ce ț-am făcut, imi scapi vieța. Pôte trăind în lume voiu puté să coreglră-tăcirile și crimele din trecut.

— Nu aștept mulțămire, dle conte. Asta a fost datorlă mea...“

În căteva minute ei pléca...

Istoria se continuă după doi ani. Maioreanu studieză legile în Cluș, cu dorul Vilmei în inimă și având două decorațiuni — în fundul lăđlii, singura resplată adusă din câmpul de reshoiu.

Într'una din seri, chemat prin un bilet, se duce la un otel, unde îl așteptă contele, care de atunci călătorise prin Italia, spre a căută distracțiune Vilmei. Dar însedar. Ea nu-l puté uită. Medicul declară, că numai căsătoria ei cu Maioreanu o pôte scăpă. Contele își dă consimțémentul. Vilma apare în odaie. Ce să mai spunem? A două đl toți plécă la moșia contelui spre a serbă acolo — logodna.

Bela aflu această, și vedându-se lipsit în viitor de o moștenire, grăbește la poliție, denuncie o crimă veche a contelui, poliștii și Bela apar la contele; acesta când i vede, știindu-se păcătos și vedându-se tradat prin Bela, care storse dela el mulți bani să tacă, trage cu revolverul un foc spre acela, apoi în sine. El murind, este adus înaintea fiicei sale, și cu limbă de moarte lasă totă averea ei, dorind căsătoria ei cu Maioreanu, dar ea nebunește la moment, apoi dusă în o casă de rătași, mare, Bela i moștenește averile, iar Maioreanu rămâne nefericit, dîcându-și :

— N'avem nimic statornic în lume! Sîntem jucăria întâmplării! Să suferim tot ce dă peste capul nostru, să ne împetrim inima și să dîcem lumii : „Nu-i nimic!”

Acesta e scheletul sujetului. Acuma să formulăm pe scurt părerea noastră în privința succesului cu care autorul a tratat materia sa.

Mai nainte de toate observăm, că titlul nici decît nu ni se pare potrivit, căci nu exprimă ideea fundamentală a novelei.

Încît privește sujetul, acela e destul de abundent în scene dramatice, dintre cari unele ni se înfățișează în colorii pregnante; dar conține și câteva scăderi psihologice, mai ales în caracterul bătrînului conte.

Astfel, de exemplu, nu este cu puțință, ca un aristocrat atît de infumurat, precum ni-l prezintă autorul la început, carele a fost capabil să seversescă așa crudimi mari, carele a urît atît de mult pe Maioreanu și carele s'a pregătit cu atîta înverșunare în contra lui : învins, și redându-i-se libertatea, să mulțămescă cu atîta abnegațiune lui Maioreanu și să-i promită a-și corege greșelile, și să facă declarațiunea asta tocmai în momentul acela, când zări pe copila lui în brațele dușmanului său.

Peste tot, caracterul bătrînului n'a reeșit. Astfel de magnat ungar nici odată n'a existat în Transilvania.

Între toate, mai bine e înfățișat caracterul Vilmei, între toți bărbații singură consequentă în acțiunile sale, de aceea ea atrage mai mult simpatia cetitorului.

Nici chiar Maioreanu nu ne stîrnește aceeași simpatie, căci nu știm cu cine avem d'a face? Este el în adevăr un erou național, sau numai un resbunător al morții părinților sei? Iubește el în adevăr pe Vilma sau ba? Decît o iubește, pentru ce refuză amorul ei cînd i-l ofere cu atîta căldură? Și decît n'o iubește, pentru ce se nvoiește mai târziu s'o ia de soție?

Bela e bine schițat, de și la început nu prî suntem în curat despre caracterul lui.

Dar ceea ce ni-a dispăcut prî mult, este sfîrșitul. Pentru ce a trebuit să moră Vilma? N'ar fi fost mult mai potrivit, a o vindeca și a o fericii dimpreună cu Maioreanu?! Scopul unei narațiuni trebuie să fie a ne arăta triumful virtuții și căderea viciului? Dar ce vedem în novela asta? Tocmai contrarul. Nevinovata Vilma mare, iar ticălosul de Bela se ferește. Asta tulbură simțul de dreptate al cetitorului.

Dar cu toate aceste scăderi, noi trebuie să lăudăm lucrarea autorului, căci ca „prima încercare literară” în adevăr merită recunoștință. Ceea ce însă mai mult ne îndemna a-i aduce acest tribut, este limba curat românească în care ni prezintă lucrarea sa. Și acesta e un mare merit dincoci de Carpați. Dar și dincolo! În deosebi dialogul cu care începe narațiunea, e scris cu vervă și într'un idiom popular bine imitat.

Asemene bine este scrisă și schița ce urmează ca adaus după novelă, sub titlul : „Credința Deșertă”, care s'a publicat întâie-ora în „Șeșetóre”.

Autorul mănuește bine limba română și pôte să devină un bun prosator, de va studia cu diligență.

Spinu Ghimpeșcu.

Chopin și Liszt.

Găsim în „Paris Journal” o poveste foarte interesantă relativă la rivalitatea dintre Chopin și Liszt și la păcălitura celui d'ântăiu de cel d'al doile, într'o serată la Georges Sand :

Într'o seră, la Nahan, societatea eră întrunită în salonul cel mare. Liszt cîntă o serenadă de Chopin, și după obiceiul, o împodobia în felul său, semănând pe ici pe colo, triluri, tremoluri și alte flori, care nu erau în text. În mai multe rînduri Chopin deduse semne de nerăbdare; în sfîrșit, ne mai putendu-se stăpăni, s'apropia de piano și dîse lui Liszt cu flegma sa englezescă :

— Te rog, scumpul meu, decît îmi faci onorea să joci o bucată d'ale mele, jocă numai ce este scris, sau decît nu, atunci jocă alt ce-va : numai Chopin are dreptul să schimbe pe Chopin.

— E bine, esecut'o dta însu-ți! — dîse Liszt sculându-se cam înțepat.

— Bucuros! — dîse Chopin.

În acest minut lampa fu stinsă d'o insectă smințită, care năvălise să-și ardă aripele într'ensă. Voiră s'o reaprindă.

— Nu, — strigă Chopin; — din contra, stingeți toate luminările; strălucirea lunii ajunge.

Atunci el jucă . . . jucă un cês întreg.

A spune în ce mod, este imposibil. Sînt mișcări pe care pîna nu le pôte traduce. Auditoriul, într'un mut estas, abia cuteză să-și tragă resuffarea, și cînd farmecătorul sfîrși, toți ochii erau scâlțați în lacrimi, mai ales ai lui Liszt. Ilustrul pianist strînse pe Chopin în brațele sale strigînd :

— Ah! amicul meu, aveai dreptate! Operele unui geniu ca al teu sînt sântite; e o profanare a se atinge cineva de ele. Tu ești un adevărat poet și eu nu sînt de cît un pianist.

— Aide! — reluă repede Chopin. Fie-care avem felul nostru, iecă tot. Tu știi bine că nimeni în lume nu pôte esecut ca tine pe Weber și pe Beethoven. Poftim! te rog să-mi joci un adagio în *ut* diez minor din Beethoven. Dar fă-o serios, cum știi tu să esecuți cînd vrei.

Liszt jucă acel adagio și-și puse în el tot sufletul, totă voința. Atunci se manifestă în auditoriu un alt fel de mișcare : plîngeau, suspinau, dar . . . nu mai erau dulcile lacrimi pe care Chopin le făcuse să curgă, erau d'acele plîngerii amare de care vorbește Othello. Nu mai eră o elegie, eră o dramă.

Totuși Chopin creșu c'a eclipsat pe Liszt în acea seră. El se lăudă despre această dîcînd : „Cît e de turburat!” Liszt auđi de asta și își resbună ca un artist de spirit ce eră.

Ietă carambolul original ce-și închipui după câteva zile și pe care-l găsim într'o notiță a dlui Folleville :

Societatea se strînse tot la acea oră, adecă la meșul nopții. Liszt rugă pe Chopin să jöce. După multe fasöne Chopin primi. Liszt ceru atunci să se stingă toate lampele, toate luminările și să se lase perdelele pentru ca întunerecul să fie complet. Eră un capriciu de artist; se făcu tot ce voia.

Dar în minutul cînd Chopin eră să se așede la piano, Liszt i dîse repede ceva la urechiă și-i luă locul. Chopin, care eră departe d'a pricepe ce voia să facă camaradul său, s'așede fără sgomot p'un fotoliu din apropiare.

Atunci Liszt jucă cu esactitate toate compozițiunile pe care Chopin le făcuse să s'auđă în memorabila serată de care am vorbit; dar știu să le jöce cu atîta imitare de stil și de manieră a rivalului său, că eră cu

neputință să nu se înșele cineva, și în adevăr, totă lumea se înșelă.

Același farmec, aceeași mișcare se reînnoiește. Când estaslul ajunsese la culme, Liszt frecă repede un chibrit și aprinse o luminare dela piano. În adunare se auzi un strigăt de înmărmurire :

— Cum? Dta?

— Ce? N'a fost Chopin?

— Dar noi credușem, că eră Chopin.

— Ce țiți de asta? — țiți Liszt rivalului său.

— Țic ee țiți totă lumea; chiar eu credușem că cântă Chopin.

— Veți acum, — i țiți celebrul pianist sculându-se, — Liszt când voiește pôte să fie Chopin; dar Chopin ar puté ôre să fie Liszt?

Acésta eră o sfidare; însă Chopin nu voi său nu îndrăsnî s'o priméscă : Liszt eră résbunat.

R.

Serisóre din Bucovina.

(Înmormântarea unui profesor român. Societatea academică „Junimea”. Societatea „Armonia”. O carte veche. Pictorul Buceșcu.

Cernauti, 15 noembre.

În 6 l. c. duserăm la mormânt pe bravul profesor dela universitatea d'aici, A. Comoroșan. Societatea academică română „Junimea”, studenții germani, studenții de teologie, cetățenii, preoțimea locală și funcționarii statului, în frunte cu președintele țerii Alessani, i-au făcut onórea cea din urmă. Ca un semn de stimă deosebită și de condolență, trebuie să amintesc, că arhiepiscopul și mitropolitul In. Pr. SSa Silvestru Morar Andreevičiu a funcționat dimpreună cu elita clerului. Corul teologilor a executat un cântec funebral compus anume pentru ocașia acésta de S. Spēnul și musica de I. Vorobchievičiu. Așemēni s'au ținut cuvântări potrivite. Repausatul lăsă mai multe opuri inedite.

Societatea academică „Junimea” înregistrează cu bucurie sporirea considerabilă a membrilor ei. Astăzi ea se pôte numi cea mai numărósă și mai puternică societate academică din loc. S-a câștigat respectul Românilor și al străinilor. În ședința generală din 7 l. c. ș-a ales următorul comitet: president T. Cuparencu, vice-pres. A. Onciul, secretar S. Popescu, cassar N. Polonic, controlor V. Iliuț. În ședința ordinarie din 12 l. c. s'a decís a se cere dela rectoratul universității o sală în edificiul universității.

Societatea română de cântări „Armonia” se bucură asemene d'o sumă considerabilă de membrii și a început să lucreze cu însuflețire. „Duce” (domnișóre) și „pane” (dómne), cum țițem în jargonul nostru, n'amú invitat și nici n'om invită până ce n'om avé doveți la mână că sântem ceva, că putem ceva.

În biblioteca reședinței s'a aflat nu de mult un op istoric de o importanță osebită, special pentru istoria românescă de mare însemnătate. E o evanghelie din anul 1473. Un prezent al lui Ștefan voda cel Mare, închinat mănăstirii Homorului. Manuscriptul e scris de ieromonacul Nicodim în patru miniaturi, a cincea reprezintă pe Ștefan cel Mare ca donator al cărții, ce a închinat-o Maicei Domnului. Legătura e în relief și masivă, reprezentând Învierea lui Isus și mórtea Maicei Domnului. Pré interesante sânt două notițe, cari ne povestesc istoria cărții. Meritul descoperirii e al pictorului nostru dl Epaminonda Bucevschi.

Diuarul germân d'aici descrie asemene acésta carte. Apoi vorbește despre o călătorie a dlui Nicolae Ionescu în cestiunea acésta, despre facsimilul luat de statul român la inițiativa episcopului Melchisedec din Roman.

Acolo aflăm și de ofertul făcut dlui Bucevschi (Buceșcu) de a merge la Paris pe spesele statului român, până se va fini statua lui Ștefan cel mare și totodată d'a face un portret al aceluui domnitor.

A. Procopian.

E c h o.

Pungașii sânt foarte bogăți în invențiuni. Mai deună-ți, unul din acésta respândită tagmă, se duse la un dentist.

— Aș vré să-mi scoț un dinte.

— Nimic mai ușor.

— Dar fără durere.

— Se înțelege!... cu gazul meu adormitor.

— Nu cređ.

— Cum să pôte!...

— Aș vré o probă.

— Ietă! Am să aspir eu și vei puté să me cîmpesci, să me scudui, — țiți dentistul, care ținea să nu-și pērdă clientul.

Intr'adevăr, el aspiră din gazul său ș'adormi.

Deșteptându-se... tablou, dispăruse și cēsornicul lui împreună cu pungașul.

*

Pictorul Courbet țițea unui prietin care voia să se însóre :

— De ce nu iei pe dra X. este un ânger?

— Nu țiț ba, dar e zugrăvit.

— Ei, ascultă-me, cu mâna pe consciința, — întrerupse pictorul realist, — ai vedut de când ești ângeri altfel de cât zugrăviți?

*

Un profesor cătră un școlar :

— Dar, dragă copile, nu înaintezi de fel : nu scii să declini nici chiar pe Rosa, rosae. La vârsta ta, șciam deja verbele pasive.

— De sigur c'ai avut un profesor mai bun de cât mine.

*

În Elveția.

Ciceronele, un țeran, cătră turiștii pe cari i conducea :

— Nicăiri, domnilor, nu aveți așa frumósă vedere, ca de aici. Uitați-ve; puteți vedé 32 de cărcîme, de jur împrejur.

*

Devisa unui perfect sceptic :

„Mijlocul de a nu avé decât amici consistă în aplicația acestor două axiome : Totă lumea are dreptate și totul este cu puțință“.

*

Dintr'un album al dnei P. (35 ani).

„Femeile sânt ca trandafirii ; ele sânt mai frumóse în ajunul de a se trece!“

*

O frumósă vorbă a unei Americane celebre ș'acum în retragere :

— A țițe d'o femeie c'a fost frumósă, este nu un compliment, ci un epitaf.

Societati si institute.

Academia Română. În ședința publică din vînera trecută, 6/18 noembre, s'a ținut și disertatiuni. Dl Maiorescu a vorbit despre neologisme, ier dl Aurelian ceti un discurs asupra stării economice a României în secolul XVIII-le.

Societatea „România Juna“ din Viena în ședința sa din 5 noemvre a. c. s'a constituit de nou alegându-și comitetul pe anul administrativ 1881/2 în ur-

mătorul chip: President drd med. Constantin Popasu, vice-president stud. techn. Emilian Popovici, secretari stud. med. Iuliu T. Mera și stud. techn. Eugen Zotta, cassar stud. jur. Ciril Vulcan, controlor G. Filipescu-Brăescu stud. med., bibliotecar stud. jur. Ștefan Petrovici, econom stud. silv. Alesandru Pop. În comisia literară s'au ales stud. med. E. Codru Drăgușanul, stud. filos. I. S. Paul, stud. filos. I. C. Panțu, stud. jur. Dumitru S. Ștefan, și techn. Iul. Moșișil; iar în comisia revizătoare stud. techn. Dumitru Brălian, stud. filos. Dionisiu Făgărășan, stud. filos. Solomon Haliță.

Societatea „Petru Maior“ a junilor români din Budapesta s'a constituit pentru anul școlar 1891/2 în următorul mod: președinte dl Georgiu Serb deputat dietal și avocat, vice-președinte Dd. Nicolau Căclan, afacerile secretariale s'au concredut juristului Petru Roșca, notar s'a ales Aureliu Oprea jurist și Ladislau Goldiș filosof, cassar Demetriu Horvăt filosof, controlor Arpade Cacinca jurist, și bibliotecar Ales. Coca jurist: numărul membrilor este 47.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Di Arone Densusianu* a fost numit profesor de limba latină la universitatea din Iași. — *Di dr. Iosif Gall*, deputat congressional din cercul Cluseteului a dăruit competiția sa de diurne și viație, în suma de 68 fl. 90 cr. pentru procurare de cărți școlare pe sēma școlarilor saraci în numitul cerc. — *Pictorul Andreiescu*, ale cărui opere au fost primite la salonul din Paris, s'a întors în București, unde va organiza o expozițiune de lucrările sale.

Moștenitorul de tron Rudolf și soția sa principesa Ștefania la începutul săptămânei curente au mers în Transilvania, unde la Gorgen-St.-Imre, se arangază vânătoare de urși, la care s'au invitat mai mulți vânători din giur.

Hymen. *Di Constantin Popoviciu*, notar în Sad. la 10 noembrie ș-a serbat cununia cu domnișora Matilda Pop, fiica dlui Vasiliu Pop proprietar în Criștiori, comitatul Unedóra. — *Di Ioan German*, profesor la gimnasiul din Brad, la 13 noembrie ș'a cununat cu dșora Sofia Feier.

Adioul Copilei. Poezia ce publicăm sub acest titlu în nr. prezinte este cântecul de lebedă al unei juve lire. Autorea ei a repausat înainte d'a se publică această inspirațiune națională, pe care dēnsa a voit s'o dedice cuiva. O dedicăm dară noi memoriei dēnsei.

Statua lui Heliade, precum aflăm din diarele dela București, se va desvêli la 21 noembrie (3 dec.) Inaugurarea se va face cu pompă mare, dându-se onōrea cuvenită și rostindu-se discursuri ocazionale.

Din Basarabia se scrie, că guvernul rusesc a mai prelungit până la al doile ordin terminul în care Basarabia retrocedată se fie administrată tot după legile românești ca până acum. Se crede, că acesta prelungire este făcută în vederea unor reforme mai liberale ce se pregătesc pentru tot imperiul, și cari se vor aplică în curēnd. Cât privește însă dreptul de a opta pentru protecțiune, cu începere dela 9/21 oct. el este interdiș pentru locuitorii basarabeni.

Statua lui Buzescu. Consiliul comunal al județului R.-Valeii a votat suma de 2000 lei și formarea unui comitet pentru ridicarea unei statue lui Stroe Buzescu, căpitanul lui Mihaiu Vitēzul.

Câni reginei. Gödöllő este reședința de predilecțiune a împărătesei și reginei Austro-Ungariei, care se dă în acesta localitate plăcerilor de vânătoare ca o adevărată Diană. Are 50—60 câni d'aceea-și rasă, d'aceea-și talie, și d'un păr negru, galben și alb. O locuință specială a fost construită pentru acești câni; ea are o cuhnie, o cameră pentru bae, un dormitor. În

fie-care dimineță, la 6 ore, un ingrigitor deșteptă acesta garnisonă cănescă; el ese d'obiceiu, în fie-care dimineță cu câni se pe care i cunoșce pe toți și i strigă după nume; în fie-care dimineță el face cu ei o lungă plimbare, în timpul căreia nici un câne nu se depărtează din rēnd; după prânț, câni imperiali fac o a doua plimbare cu ingrigitorul lor. La orele 4 prânțesc. În timpul în care le pregătesce mēsa, ei stau în dormitor. Ingrigitorul intră și pleșneșce din biciu spre a le anuncia mergerea la mănecare; câni-l latră cu mare bucurie, dar nici unul nu îndrășneșce să iēsă fără voia lui. La un semnal dat, câni se grămădesc în refectoriu, unde li se serveșce un prânț compus din carne și mălaiu fert. În câteva minute prânțul se sfișeșce. Când se nopteză, ingrigitorul pleșneșce din biciu, și atunci câni se retrag, intrând în dormitorul comun.

III. Publicațiune despre contribuiriile incurse la comitetul beiușan în favōrea gimnasiului gr. c. român de Beiuș. (Urmare.) P. Opriș secretar la direct. telegrafica 1 fl. Mihail Nedicu oficial telegrafic 1 fl. Ioan Andrievicu oficial telegrafic 50 cr. Georgiu Achim oficial telegrafic 1 fl. Un român Timișōra 50 cr. Iosif Leota privatier Timișōra 1 fl. Victoria Maximu preotēsa ved. Timișōra 2 fl. Maria Popu bucatarēsa Timișōra 1 fl. Georgiu Traila paroc gr. cat. 2 fl. Suma 43 fl. 50 cr. — 8) *Di Avram Ursuț* paroc gr. or. în Șepreuș de la dna Maria Ursuț preotēsa 1 fl. Avram Ursuț paroc 1 fl. Meleție Suciu invēțator Șepreuș 1 fl. Ioan Petruț notar Șepreuș 1 fl. Georgiu Laza 20 cr. S. Weisz arendator 50 cr. Dșora Ana Pervu Șepreuș 50 cr. Dșora Maria Pervu Șepreuș 50 cr. Soția dlui Ioan Pervu Șepreuș 50 cr. Paul Ciōnca tutor orfanal 50 cr. Teodor Czărán proprietar mare 5 fl. Ioan Chirilovichi mesariu 60 cr. Corneliu Ursuț stud. 1 fl. Ioan Popu studinte 1 fl. Iuliu Czărán Șepreuș 2 fl. Suma 16 fl. 30 cr. — 9) *Di Petru Poenariu* docinte în Mercina dela Vincențiu Gurgut docinte gr. or. 50 cr. Paul Lazaru comerciante 1 fl. Lazar Ciutta econom 1 fl. Iosif Lupșasca econom 20 cr. Adam Ogrin econom 50 cr. Ioan Ștefan econom 30 cr. Leopold Löbl comerciante 40 cr. Traian Neagoe notar în Mercina 1 fl. Bernard Löbl comerciante 30 cr. Petru Poenariu invēțator Mercina 1 fl. Ioan Popoviciu protopresbiter 1 fl. Ștefan Neagoe 1 fl. Carol Lehmann 1 fl. Miocu adj. not. în Mercina 1 fl. Alesandru P. Popoviciu paroc 1 fl. Teodor Popoviciu paroc Mercina 1 fl. Suma 12 fl. 20 cr. — 10) *Di Augustin Boțoc* invēțator în Comloș dela dsa 2 fl. Teodor Stanu preot în Cherech 1 fl. Sinesie Sasu preot Cherech 1 fl. Florian Laza notar Cherech 3 fl. Mihail Milteni adj. not. Cherech 1 fl. Ștefan Novac econom în Comloș 1 fl. Iosif Cuedan jude comunal Comloș 50 cr. Iustin Jancu adj. not. 1 fl. Vasiliu Popoviciu adj. not. Comloș 1 fl. Teodor Papp not. în Comloș 5 fl., pe 2 ani urmatori promisi câte 5 fl. Suma 16 fl. 50 cr. (Va urmă.)

Au murit: *Florian Glicze*, preot român gr. or. din Ortitēg și asesor la scaunul protopresbiteral al Peșteșului în Biharia, la 11 l. e. în etate de 63 ani și în al 35-le al preoției sale. — *Gavril Rednic*, paroc și protopop gr. c. român de Oradea-mare, la 18 l. e., în etate de 68 ani și în al 44-le al preoției sale; lăsând în doliu pe fii sei: Iuliu paroc, Iosif medic și Gavril candidat de avocat.

Cronica lunei.

Gambetta ministru președinte! Acesta e evenimentul cel mai important al săptămânei. Cabinetul Ferry dându-și dimisiunea, președintele republicei Grévy a însărcinat pe Gambetta cu formarea nou'ui cabinet. Acesta a primit, și noul minister s'a compus astfel: Gambetta președintele consiliului, ministru al afacerilor străine, cu Spuller, subsecretar de stat, Paul Bert in-

strucțiune publică, gener. Campenon resbel, Allain-Targé finanțe, Waldeck-Rousseau interne, Raynal lucrări publice, Cochery telegraf și poște, Rouvier comerț, Cazot justiție, capit. Gougeard marină, Devès agricultură, Antonin Proust ministru al frumóselor arte.

Veduva lui Napoleon al III mai acum trei săptămâni, a apărut pentru câteva zile în Paris. Se asigură, prin cercurile Bonapartistice, bine informate — acel din strada Boissy-d'Anglars fără îndoielă — că a profitat de această ocazie spre a-și liberă testamentul în acord cu vechiul notar al curții. Prin acest testament tânărul principe Victor, speranța partidului, se vede înstituit legatar universal și destinat ca șef al dinastiei napoleone. Ex-imperatricea angajează pe viitorul pretendent, a uză de averea sa, evaluată la mai multe milioane, pentru a face se triumfe cauza Bonapartistă.

Statua lui Lord Byron ridicată în memoria lui la Missolonghi, locul morții sale, a fost inaugurată duminică trecută, în mijlocul unui viu entuziasm, spun depeșile din Atena, cari ne comunică acest fapt. Timpul era sublim o mulțime enormă alergase din toate punctele Greciei pentru a se asocia la omagiul dat de țără marelui poet, care făcuse atâtea sacrificii pentru cauza Grecilor. Un mare număr de discursuri a fost pronunțate, și s'a citit o proclamație făcută într'adins pentru această ocazie de cătră domnul Paraschos. S'era orașul a fost iluminat.

Pedepsirea asasinului lui Garfield. Un medic din statul Illinois (Statele-Unite) propune a se pedepsi asasinul fostului președinte ale Statelor Unite în modul următor: Să se caute un isteț trăgător care să împușce pe Guiteau în acelaș loc în care a fost împușcat Garfield, să-i producă aceeași rană, să-l încredințeze aceluiași medici și să-l supună aceluiași tratamente. Și numai după ce va suferi ceea ce a suferit Garfield, de va mai trăi, atunci să fie spânzurat. Iată un nou mod de pedepsire! Pote că prin acest mijloc se vor mai răi niște asemenea îndrăzneți asasini.

Dna Garfield. Veduva repausatului president Garfield, a primit, cum se știe, dela „poporul american” o imensă dotă națională. Acum se dovedește că nici bărbatul ei nu a lăsat-o, cum am dice „pe drumuri”. Înainte de atentat cu o lună, ca și când ar fi presimțit d'ora viitorul, el și-a asigurat viața la o societate din New-York pentru 25,000 dolari (125,000 franci). Suma această s'a și plătit dnei Garfield cu esactitate. Omul care prin munca sa cinstită s'a ridicat din popor până la cea mai înaltă dintre demnități, nu ș-a uitat nici de datoria această de soț!

Franklin Cottage. Villa în care a murit președintele Garfield, „Franklin Cottage” la Elberon, va fi cumpărată prin subscripțiune publică și transformată în spital unde vor fi primiți bolnavii de ori-ce rit. Între altele este vorba d'a se vinde publicului mărețele decorațiuni de doliu ce aveau mai toate casele din New-York, la mărtea președintelui. Produsul acestei vinderi va fi consacrat pentru ajutorarea populațiilor victime ale incendiului pădurilor din Michigan. Așă, că aceea ce a fost un simbol al doliului public, se va schimba într'un isvor de mângâiere.

Studentii americani. În Statele-Unite, nu sunt meserii înjositoare. Nu este o raritate d'a se vedea studenți săraci angagiându-se în timpul vacanțelor ca chelneri, pe la otel; și acesta nu pune nici o pedică înaintării lor în cariera ce aleg mai târziu. Zilele aceste, un student din Darmouth College publică, în „Curierul din Boston”, o seriă de observațiuni făcute asupra străinilor veniți în timpul din urmă în otelul White Mountains, unde se află acum în serviciu. În privința

acesta, țiarul observă că în mai multe oteluri unde cea mai parte din chelneri sunt copii ai muselor, tonul servitorilor este mai cum se cade de cât acela al parvenitilor cari sunt serviți de d'ensii.

Ghicitura de puncte.

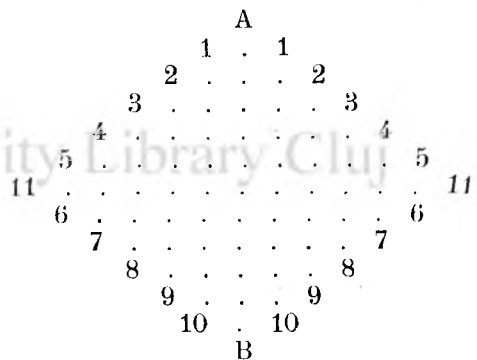
De Eufrosina Sânzian n. Muntean.

Să se înlocuiască punctele de mai jos cu litere, cari se formeze cuvinte:

Cuvintele așă se însemneze:

- 1—1. O consonantă din jumătatea a doua a alfabetului.
- 2—2. O uneltă mult întrebuințată de femei.
- 3—3. Un element fabricat ce se întrebuințează în totă casa.
- 4—4. Un opid în țera Cehilor.
- 5—5. Un riu în Palestina.
- 6—6. Un munte unde își aveau Samarinenii altare ca loc de închiare.
- 7—7. Oraș în Prusia cu scalde sanitare.
- 8—8. Un riu în Bucovina.
- 9—9. Un animal selbatie.
- 10—10. O consonantă din jumătatea primă a alfabetului.
- 11—11. Un principat în Germania.

Așă se se înlocuiască punctele, încât literele său cuvântul de pe linia mijlocie (11—11) să fie tot acelaș și pe linia mijlocie A—B, adevă prima cetită din stângă în dreapta și a doua de sus în jos să deie acelaș cuvânt.

Terminul de deslegare e 1 decembrie. Ca totdeauna, și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea logogrifului din nr. 58:

„Eposițiunea națională română. Asociațiunea transilvană”.

Bine au deslegat-o d'omnele și domnișorele: Elena Borca, Iuliana Neagoe, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Eufrosina Popescu, Amalia Crișan, Rucsanda Mateiescu, Maria Popovicu și Ecaterina Musteți.

Premiul l'a câștigat dșora Rucsanda Mateiescu în Cerna-vodă.

Deslegarea ghicitei de șac din nr. 59:

Vai nouă, decă astăzi în secul de lumine,
Suspînul ginții n'afă în peptul nostru loc;
De mai răbdăm ca 'n mâna intrigelor străine,
Să fim și astăzi încă un instrument de joc!

Bine au deslegat-o d'omnele și domnișorele: Emilia Pop n. Marcuș, Ecaterina Musteți, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Ana Popiliu n. Pop, Iosefina Popescu, Ana Mureșan, Cleopatra D'embu, Irina Ardelean.

Premiul l'a câștigat dșora Irina Ardelean în Gura-Vadului.

Proprietar, redactor răspundător și editor:
IOSIF VULCANU.